

سه شنبه 23 تیر 1394- 27 رمضان 1436- 14 جولای 2015

ورود «اورل هریمن» برای میانجیگری بین ایران و شرکت نفت انگلستان...

23 تیر در گذر تاریخ

* ورود «اورل هریمن» برای میانجیگری بین ایران و شرکت نفت انگلستان (1330 ش)
اشاره:

پس از تصویب لایحه ملی شدن صنعت نفت ایران در 29 اسفند 1329 ش در مجلس سنا، دکتر مصدق به عنوان نخست‌وزیر ایران درصدد اجرای این قانون درآمد. دولت ایران در این زمان، آمادگی داشت که خود مستقیماً نفت را صادر نماید. از آن طرف با خلعید از شرکت نفت انگلستان که از سال‌ها قبل بر چاه‌های نفت ایران خیمه زده بود، دولت این کشور را به عکس العمل واداشت و کشتی جنگی به خلیج فارس اعزام نمود. در نتیجه صادرات نفت ایران نیز متوقف شد. در ادامه، شرکت نفت انگلیس به دیوان بین‌المللی دادگستری شکایت برد ولی دولت ایران رسیدگی به اختلاف یک شرکت با یک دولت را در صلاحیت دیوان نمی‌دانست. چون کار اختلاف بالا گرفت، در بیست و سوم تیر ماه 1330 ش، اورل هریمن مشاور مخصوص هاری ترومن رئیس‌جمهور وقت آمریکا برای میانجیگری بین شرکت نفت انگلیس و دولت ایران وارد تهران شد. به دعوت هریمن هیئتی از انگلستان به ایران آمد و مذاکراتی طولانی به مدت سه هفته بین دو طرف انجام گرفت. انگلیسی‌ها در حقیقت خواهان سهمی برابر با ایران و به مدت 25 سال بودند که بیش از پیش نفت کشور را به قیمت ارزان به یغما برند. اما هیئت ایرانی مذاکره‌کننده با انگلیسی‌ها این مسئله را نپذیرفت و مذاکرات دو جانبه با میانجیگری نماینده آمریکا بی‌نتیجه ماند. در نهایت اورل هریمن پس از شکست در مأموریتش، در اول شهریور آن سال بدون دستیابی به نتیجه‌ای به کشورش بازگشت. مداخله آمریکا در این مسئله هر چند به عنوان نقش میانجی صورت گرفت ولی زمینه‌ای برای حضور بیشتر آمریکائیان در ایران گردید. به طوری که پس از کودتای 28 مرداد 1332 در دو سال بعد از آن، آمریکائیان بر تمامی منابع حیاتی کشور دست یافتند و تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی در سال 1357 ش، به مدت 25 سال به چپاول ثروت‌های خدادادی این مرز و بوم مشغول بودند.

* سلطان حسن پادشاه مراکش 4 ژنرال و 6 سرهنگ را تیرباران کرد(1350 ش)

* در تصادف خونین یک اتوبوس و یک وانت در جاده کرج 19 نفر کشته شدند(1352 ش)

* گرمای تهران به 43 درجه بالای صفر رسید که در 30 سال گذشته بی سابقه بوده است(1352 ش)

* 6 تن از وزیران به

ریاست نخست وزیر کمیته ای برای مبارزه با مواد مخدر تشکیل دادند(1353 ش)

* مجلس شورای ملی، لایحه اجازه اعطای وام و اعتبار به دولت ها و مؤسسات خارجی و بین‌المللی را تصویب کرد(1353 ش)

* نظام آموزشی دگرگون شد، دبیرستانها به دو دوره سه ساله و یکساله تقسیم شدند(1354 ش)

* ایران و سوئیس در پی تدارک تشکیل یک مجتمع

3 میلیارد دلاری برای پتروشیمی شدند(1356 ش)

* آغاز به کار نخستین دوره مجلس خبرگان رهبری (1362 ش)

اشاره:

در جمهوری اسلامی ایران، رهبری،

رکن اساسی و محور اصلی نظام است و این جایگاه رفیع، در قانون اساسی به عنوان ضامن عدم انحراف سازمان‌های مختلف از وظایف اصیل اسلامی خود شناخته شده است. حوزه وسیع و سنگین مسئولیت‌های رهبری و نقش بنیادین آن در سلامت نظام سیاسی ایجاب می‌کند که شایسته‌ترین فرد، عهده دار آن شده و شخص رهبر، دارای بالاترین صلاحیت‌های علمی، اخلاقی، سیاسی و از برترین توانائی‌ها برخوردار باشد. از این رو، برای آن که انتخاب این مقام بر طبق معیارهای لازم صورت گیرد، انتخاب رهبر از سوی مردم، به وسیله نمایندگان خبره آنان صورت می‌پذیرد. به این ترتیب که خبرگان، منتخب مردم هستند و

رهبر، منتخب خبرگان. رهبر منتخب خبرگان، ولایت امر و همه مسؤولیت‌های ناشی از آن را برعهده خواهد داشت. همچنین در صورتی که رهبری از انجام وظایف قانونی خود که در قانون اساسی مذکور است، ناتوان شود، از مقام خود برکنار خواهد شد که تشخیص این امر نیز برعهده خبرگان رهبری است. بر این اساس اولین مجلس خبرگان رهبری در شرايطی که کشور، در حال نبردی نابرابر با حکومت عراق و دنیای استکبار بود و متجاوزان عراقی برای شکست ملت قهرمان ایران، هر روز متوسل به شیوه‌ای جدید در جنگ می‌شدند، تشکیل شد. اما حضور گسترده مردم در صحنه‌های گوناگون انقلاب، از قبیل انتخابات مجلس خبرگان چون همیشه ارمغانی از یأس و ناامیدی را برای دشمنان فراهم آورد. در این میان انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری، با شرکت

هجده میلیون مردم شجاع و مقاوم ایران در 19 آذر 1361 برگزار گردید و 75 نفر از نمایندگان مجلس خبرگان تعیین شدند. در نهایت اولین نشست مجلس خبرگان رهبری که در واقع نخستین مجلس خبرگان جامعه اسلامی پس از خبرگان قانون اساسی بود، در 23 تیرماه 1362 تشکیل گردید و با پیام حضرت امام، افتتاح شد. مهم‌ترین اقدام در کارنامه مجلس اول خبرگان رهبری، تلاش به موقع آن، پس از ارتحال

حضرت امام خمینی(ره) در تعیین رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله خامنه‌ای می‌باشد. مدت هر دوره مجلس خبرگان، هشت سال و دوره سوم مجلس خبرگان از سال 1378 آغاز شد.

* درگذشت دکتر مهدی حمیدی شیرازی شاعر، محقق و نویسنده نامی معاصر (1365 ش) اشاره:

دکتر مهدی حمیدی شیرازی شاعر، محقق و نویسنده نامی معاصر در گذشت. وی در سال 1293 شمسی در شیراز به دنیا آمد و تحصیلاتش را در رشته زبان و ادبیات فارسی تا اخذ درجه دکتری ادامه داد. دکتر حمیدی در عرصه شعر فارسی آثار متعددی به رشته تحریر در آورده که شکوفه‌ها، سال‌های سیاه، عروض حمیدی، دریای گوهر در سه جلد، زمزمه شب، شعر فارسی در قرن سیزدهم،

بهشت سخن و سبک سری‌های قلم از آن جمله‌اند. این محقق و نویسنده معاصر در زبان شناسی ترجمه و عروض نیز استاد بود و در این علوم آثاری چند از خود به یادگار گذاشته است. از مشهورترین اشعار وی می‌توان به مرگ‌گو اشاره کرد که در این شعر با زیبایی بسیار به افسانه‌ای درباره چگونگی مرگ یک‌گو اشاره شده است.

* درگذشت دکتر «عبدالهادی حائری» نویسنده، پژوهشگر و مورخ معاصر (1372 ش) اشاره:

دکتر عبدالهادی حائری، نواده آیت الله شیخ عبدالکریم حائری یزدی، مؤسس حوزه علمیه قم، یک و نیم سال پیش از رحلت جد بزرگوار خود، در سال 1314 ش در قم به دنیا آمد. وی فراگیری علم را از مکتب آغاز کرد و گرچه به دبستان و دبیرستان نرفت اما بعدها موفق شد طی چهار سال به صورت شبانه روزی این دوره را پشت سر نهد و در سال 1336 وارد دانشگاه شود.

دکتر حائری پس از اخذ لیسانس راهی کانادا شد و در آنجا به اخذ دکترای تاریخ نائل آمد. تقابل اندیشه اسلامی و دینی با فرهنگ و تمدن غرب، بیشترین مشغله ذهنی دکتر عبدالهادی حائری را تشکیل می‌داد و در این زمینه مطالعات زیادی به انجام رساند. مدت‌ها نیز به تدریس رشته تاریخ در دانشگاه‌های کانادا و آمریکا پرداخت و کتاب‌ها و مقالات متعددی به زبان‌های گوناگون به رشته تحریر درآورد که تشیع و مشروطیت، ایران و جهان اسلام و آنچه گذشت و پس از نیم قرن تکاپو، از آن جمله‌اند. سرانجام این نویسنده و مورخ بزرگ معاصر در تیرماه 1372 ش در 58 سالگی در مشهد درگذشت.

* 27 رمضان در گذر تاریخ

* قیام زنگیان به رهبری «صاحب الزنج» علیه عباسیان در جنوب عراق (255 ق) اشاره:

علی بن محمد بن احمد بن عیسی بن زید بن علی بن حسین بن علی بن ابی‌طالب معروف به صاحب الزنج، از سادات علوی، در 27 رمضان سال 255 قمری قیام بزرگی را علیه عباسیان برپا نمود.

برندگان و غلامان فراوانی که از جور صاحبان و امرای خویش به تنگ آمده بودند به گرد او تجمع نمودند و او را یاری کردند. سرانجام در سال 257 قمری، شهر بصره را

به تصرف خویش درآورد و در اندک زمانی، قدرت او توسعه یافت. صاحب الزنج اقدام به بنای شهری به نام «مختاره» نمود و حصارها و باروهای بر آن تعبیه کرد و به تبلیغ نظرات خویش و جنگ با عباسیان پرداخت. خلیفه معتمد و برادرش موفق عباسی چندین سال با او در حال نبرد بودند، که توفیقی برای آنان حاصل نشد تا این که پس از چهارده سال تسلط صاحب

الزنج بر بصره، لشکریانش به حسادت، خودخواهی و تفرقه مبتلاء شده و در جنگ با عباسیان کوتاه آمدند. سرانجام در دوم صفر سال 270 قمری با کشته شدن صاحب الزنج در جنگ با ابواحمد موفق عباسی، قیام زنگیان به نابودی گرائید.

* تولد ابوبکر محمد بن علی حاتمی معروف به «ابن عربی» دانشمند بزرگ مسلمان (560 ق)

اشاره:

ابوبکر محمد حاتمی مشهور به محیی‌الدین بن عربی و ملقب به شیخ اکبر در سال 560 ق در شهر مرسیه در اندلس به دنیا آمد. او در جوانی به ملاقات مشایخ صوفیه رفت و طریقت آنان را در پیش گرفت. وی در سی سالگی سفرهای بسیاری را آغاز کرد و به سراسر اندلس و مغرب رفت. سپس از شهرهای بیت المقدس، مکه، بغداد، حلب و منطقه‌ی آسیای صغیر دیدار نمود و در دمشق اقامت گزید. ابن عربی در این سفرها به کسب دانش و معرفت و تدریس و نگارش کتاب مشغول شد و نزد بسیاری از بزرگان به علم‌آموزی پرداخت.

ابن عربی از پراثرترین مؤلفان مسلمان است که حتی پرکارترین نویسندگان اسلام مثل ابن‌سینا و غزالی به پای او نمی‌رسند. موضوع اصلی رسالات وی تصوف و عرفان است ولی در عین حال، تمامی علوم دینی از قبیل حدیث، تفسیر، سیره، فقه، نجوم و... را دربرمی‌گیرد. کتب فصوص الحکم، المبادی و الغایات و الفتوحات المکیه از آن جمله‌اند. ابن عربی در سال 638 ق در 78 سالگی در دمشق مدفون گردید و در دامنه‌ی کوه قاسیون مدفون شد.

* تولد «ابومنصور حسن بن زین الدین» محدث و رجالی بزرگ شیعه (959 ق)

اشاره:

ابومنصور جمال الدین شیخ حسن بن شیخ زین الدین، عالم عامل، فقیه، ادیب، محدث و رجالی عظیم‌الشأن، از بزرگان علمای امامیه در اوائل قرن یازدهم هجری می‌باشد. او از شاگردان فقیه شهیر، مقدس اردبیلی و ملا عبدالله یزدی و شهید ثانی (پدرش) بود. زین الدین دارای هوش و ذکاوتی فراوان و دقت نظر بالایی بود و تألیفات او در نهایت اتقان و متانت می‌باشد. الاجازات و معالم الاصول از تألیفات این عالم بزرگ است. زین الدین را به سبب تألیف کتاب اخیر، صاحب معالم نیز می‌گویند. وفات ایشان در اول محرم سال 1011 ق در 52 سالگی روی داد.

* رحلت «علامه محمدباقر مجلسی» صاحب «بحارالأنوار» (1110 ق)

اشاره:

علامه محمدباقر مجلسی دانشمند بزرگ

دوران صفوی، در سال 1037 ق در اصفهان به دنیا آمد. وی درس و بحث را از چهارسالگی نزد پدر عالم خود، علامه محمدتقی مجلسی آغاز کرد و بر اثر نبوغ و استعداد خارق‌العاده، در چهارده سالگی از ملاصدرا اجازه‌ی روایت گرفت. علامه شوشتری، میرزای جزائری، شیخ حرّ عاملی و ملامحسن فیض کاشانی از جمله اساتید ایشان بودند. وی در اندک زمانی بر صرف، نحو، معانی، بیان، لغت، ریاضی، تاریخ، فلسفه، حدیث، رجال، درایه، اصول، فقه و کلام احاطه‌ی کامل پیدا کرد و سرآمد همگان گردید.

علامه مجلسی پس از رحلت پدر بزرگوار خود به تدریس پرداخت و تألیفات متعددی را به انجام رساند. جمع‌آوری احادیث و روایات اهل‌بیت(ع)، علامه مجلسی را به فکر تألیف کتاب گرانسنگ «بحارالأنوار» انداخت و آن را در یکصد و ده جلد، تدوین کرد. تعداد تألیفات علامه را ششصد جلد ذکر کرده‌اند. وی سرانجام در 74 سالگی بدرود حیات گفت و در کنار پدر بزرگوار خویش، در کنار مسجد جامع اصفهان مدفون شد.

* تأسیس بانک ملی ایران (1324 ق)

اشاره:

تشکیل بانک به شکل جدید نخستین بار در

سال 1258 هجری شمسی (1296 ه - ق)

ده سال قبل از به وجود آمدن بانک شاهی از سوی حاج محمد حسن امین دارالضرب یکی از صرافان بزرگ تهران به ناصرالدین شاه قاجار پیشنهاد شد.

متأسفانه این پیشنهاد با دخالت‌های بیگانگان و

عوامل آنان جامه عمل نپوشید و به‌جای آن بانک شاهی در ایران مستقر گردید.

تاریخچه بانک ملی ایران پس از استقرار مشروطیت هنگامی که دولت از

مجلس شورای ملی اجازه استقرار خارجی

خواست، احساسات ملی که از وامهای گذشته و رفتار بانکهای بیگانه جریحه دار شده بود به هیجان آمد و نمایندگان مردم به منظور قطع نفوذ سیاسی و اقتصادی بانکهای مذکور و در ترمیم وضع مالی خزانه ضمن مخالفت با استقراض خارجی تأسیس بانک ملی را خواستار شدند، و جمعی از بازرگانان و صرافان متعهد مشارکت در این بانک شدند و در آذرماه 1285 با اعلانی که مبین احساسات عمومی و علاقه مردم به تأسیس یک بانک اعتباری ملی در ایران بود، انتشار یافت.

در روز 23 آبان 1285 میرزا ابوالقاسم ناصرالملک وزیر مالیه وقت مظفرالدین شاه در مجلس شورای ملی حاضر شد و از اوضاع نابسامان مالی کشور خبرداد و پیشنهاد داد که دولت برای رفع این مشکل مبلغی از کشورهای اروپایی وام دریافت کند که با مخالفت شدید نمایندگان مواجه شد. نمایندگان پس از شور و پیگیری در روز 9 آذر ماه همان سال با تأسیس بانکی که بتواند برای کشور سود داشته و با سپرده های مردم

به نفع کشور و مردم کار کند موافقت کردند. خبر تشکیل بانک ملی با سرمایه 15 میلیون (30 کرو) قابل افزایش به 50 میلیون تومان با وجد و شغف عموم ملت روبرو شد. از طرفی دیگر تغییرات ناگهانی در اوضاع سیاسی و انعقاد قرارداد 1907 میلادی بین دولتهای روسیه و انگلیس و تقسیم ایران و نیز آغاز جنگ جهانی اول و ورود نیروهای اشغالگر به ایران تمام کوششها و تلاشهای تشکیل بانک ملی را نقش بر آب کرد و این آرزوی بزرگ مردم سالها به تعویق افتاد.

پس از پایان جنگ جهانی اول و خروج اشغالگران از ایران، سرانجام قانون تأسیس بانک ملی ایران در جلسه مورخ 14 اردیبهشت 1306 به تصویب مجلس رسید و اساسنامه بانک در 14 تیر ماه 1307 مورد تصویب کمیسیون مالیه مجلس قرار گرفت و در روز سه شنبه 20 شهریور 1307 بانک ملی ایران در تهران رسماً کار خود را آغاز کرد.

* 14 جولای در گذر تاریخ

* تولد «ژاک بنینی بوسوئه» عالم علوم الهی فرانسه (1627م)

* روز ملی فرانسه، یادبود فتح زندان باستیل در جریان انقلاب این کشور (1789م)

* تولد «ژوزف گوبینو» نویسنده و فیلسوف نژادپرست فرانسوی (1816م)

* تولد خانم «مارگارت گِرترویدل» ادیب و مستشرق انگلیسی (1868م)

* کودتای خونین «عبدالکریم قاسم» علیه «ملک فیصل دوم» پادشاه عراق (1958م)

* تولد اینگمار برگمان کارگردان سوئدی (1918 م)

* درگذشت آلفونس موسا
(1939م)